Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

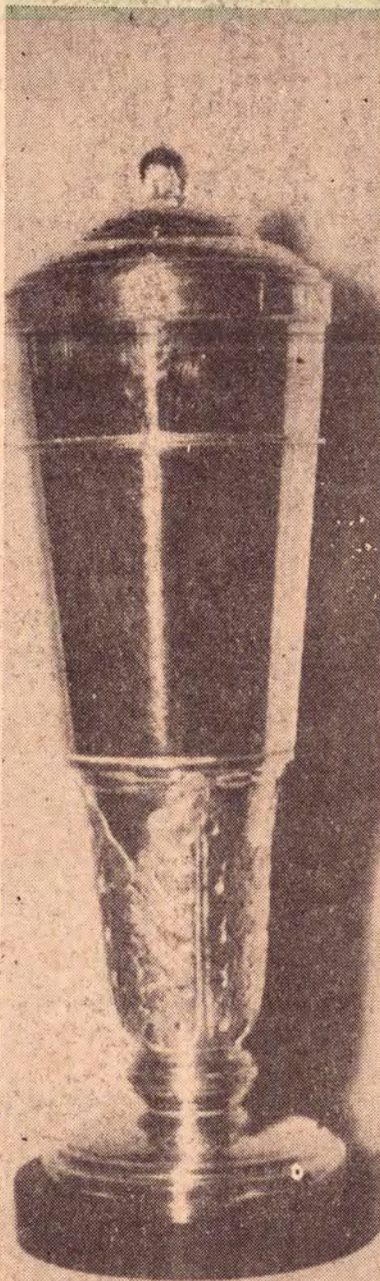
№ 15 (270) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 15 КРАСАВІКА 1962 | ЦАНА 60 ГР.

15 КРАСАВІКА —ПЛЕНУМ ГП БГКТ

15 КРАСАВІКА Г.Г. АДБУДЗЕЦЦА IV ПЛЕНАРНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА. ПРЫСВЕЧАНАЕ ЯНО БУДЗЕ АБМЕРКАВАННЮ ПРАЦЫ ГУРТКОЎ БГКТ. ПЛЕНУМ АДБУДЗЕЦЦА Ў ПАМЯШКАННІ ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ І ПАЧНЕЦЦА У 10 ГАДЗІН.

КУБАК „НІВЫ"

Гэты кубак рэдакцыя ўстанавіла для найлепшага самадзейнага калектыву (удзельніка турніру «Нівы») у 1962 г. Рэдакцыя пастанавіла таксама, што кубак будзе непераходны, як раней планавалася, а будзе ўручацца кожны год на ўласнасць пераможцам кожнага «турніру». Зразумела, што апрача «кубка» пераможцы атрымаюць таксама і прэміі.

7 НАЙВАЖНЕЙШЫХ

20 сакавіка ў Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта Фронта Адзінства Народа, якое прысвечана было разгледжанню дагэтуляшняй дзейнасці камітэтаў ФАН і накрэсленню кірунку далейшай дзейнасці.

ВЯЛІКІ ПЛЮС І ВЯЛІКІ МІНУС

ФАН мабілізуе грамадства да грамадскіх чынаў: будова і рамонт дарог, меліярацыя, будова школ, рэміз, святліц. **Агульная вартасць грамадскіх чынаў за 1961 год сягае звыш 87 мільёнаў зл.** З гэтага **дарожныя чыны — звыш 62 мільёны, меліярацыя — звыш 8 мільёнаў** (без дзяржаўнай датацыі, з датацыяй — 85 мільёнаў). За найлепшыя дасягненні ў гэтай галіне трэба пахваліць паветы: Сямяціцкі, (але адно з апошніх месц у зборы на школы), Бельскі, Лапскі, Сувальскі. Найгорш у Сакольскім, Аўгустоўскім, Граеўскім (але першае месца ў зборы на школы). Першыя чатыры паветы разам выканалі амаль 50% усіх дарожных чынаў у ваяводстве. Грамадскім чынам зроблена за мінулы год: **132 кіламетры бітых дарог, 7 мастоў, 184 пропусты, пасаджана 53 359 дрэвак.**

Як чытачы напэўна ведаюць, да гэтага часу нашае ваяводства займае 1 месца ў краіне ў грамадскіх дарожных чынах. Можна спадзявацца, што і ў гэтым годзе не аддамо першынства. Вартасць прац выкананых грамадскім чынам на аднаго жыхара ў нашым ваяводстве раўняецца 82 зл. Найлепшыя пасля нашага ваяводствы Познаньскае і Варшаўскае маюць на 20 зл. менш на асобу.

На Беласточчыне маем 3.585 вёсак. Яшчэ нядаўна толькі 500 з іх мела ў вёсцы брукаваную вуліцу. Цяпер у новых 447 вёсках ёсць цвёрдыя вуліцы, а ў далейшых 550 у тракце забрукавання.

(Працяг на стар. 4)

Мгр Соф'я Канэцка ўжо 6 год працуе ў Станцыі ацэны насення. (праверка чыстасці).

ПРЫВІТАННЕ ВЯСНЫ

Фота М. ТАРАСЕВІЧ

НЕЗАБЫЎНЫ ДЗЕНЬ

У вёсцы Зубры (Беластоцкі павет) многа моладзі. Яе тут налічваецца каля 50 чалавек. Большасць вучыцца або працуе ў горадзе Беластоку. Адны штодзённа вечаровым цягніком вяртаюцца дахаты, іншыя — пры нагодзе свята. У кожным выпадку нават тыя, сярод маладых, хто закончыў школу і працуе ўжо некалькі год у Беластоку, утрымліваюць цесную сувязь з роднай вёскай. І яна выражаецца не толькі ва ўзаемнай невялікай (як гэта больш за ўсё назіраецца) матэрыяльнай падтрымцы дзяцей і бацькоў. Але...

... моладзь нясе культуру ў вёску

Субота. 10 сакавіка бяг. года. Зазвінеў тэлефон.

— Прыедзь сёння да нас у Зубры. Будзе выступаць наш мастацкі гурток... Да сустрэчы ў цягніку! — гаварыў у тэлефонную трубку мой знаёмы Саша Г.

Вечаровы цягнік у Крынкі перапоўнены. Знаёмага адшукаць не магу.

Калі я выйшаў з цягніка ў Крынках, знайшоў і знаёмага. Саша быў устрывожаны, што не прыехаў гарманіст з Беластока, Коля Лебядзінскі.

Ля станцыі стаяла падвод з дваццаць пяць. Большасць з іх накіравалася ў Зубры. У вёсцы рух і адначасова святочны настрой. Расказваюць, што а другой гадзіне пасля поўдня выступаў мастацкі гурток. Самадзейнікі паказалі свой рэпертуар вучням мясцовай 7-класнай школы. Была гэта, як назвалі самі самадзейнікі, іх «генеральная рэпетыцыя».

Вечар. У святліцы натоўп людзей. На сцэне, за шырмай, некалькі маладых людзей у нацыянальнай беларускай вопратцы, а некалькі — у «штацкай» святочнай. На тварах відаць хваляванне. Адзін энергічны малайчына кажа: «Каб так перад чужымі людзьмі, дык я зусім не хваляваўся б, а гэта ж выступаць перад аднавяскоўцамі. А калі не ўдасца...» «Не хвалюйся, Колік, павінна выйсці...» — суцяшала яго сяброўка.

(Працяг на стар. 5)

СТАНЦЫЯ ДОБРЫХ УРАДЖАЯЎ

— Зерне - зернетку нароўнае, — гаворыць народная прымаўка. Хочаш атрымаць высокі ўраджай — сей толькі адборным зернем. Добра, але як пазнаць якасць зярнят? Гэтымі справамі займаецца Станцыя ацэны насення. У Беластоку арганізавана яе ў 1951 годзе Зараз станцыя мае дзве свае дэлегатуры, у Бельску і Элку.

— Земляробы Беласточчыны, — гаворыць кіраўнік Станцыі ацэны насення інж. Станіслава Блюсевіч, — усё больш карыстаюцца паслугамі нашай станцыі.

У мінулым годзе, напрыклад, зроблена тут 22.500 пробных праверак насення. А ў першых гадах існавання станцыі не было іх больш чым 300—400.

Зараз усё адборнае насенне (дастаўшчыкамі яго ў асноўным з'яўляюцца ПГР), якое прызначаецца на пасеў, абавязана прайсці праверку ў Станцыі ацэны насення. Менавіта гэтыя праверкі даюць магчымасць сялянам поўнасцю выключыць з пасеваў неадпаведнае зерне. Напрыклад, у мінулым годзе дзякуючы ацэне выключана з пасяўнога фонду 532 тоны адборнага жыта і 72 тоны пшаніцы. А сёлета выключана 47 тон ярай

(Працяг на стар. 5)

У Бон б'юць ваенныя барабаны

Заходненямецкі бундэстаг закончыў дэбаты на тэму сёлеташняга бюджэту міністэрства абароны. Як можна было прадбачыць, парламент настанавіў выдаць шмат мільёнаў марак на далейшае павелічэнне бундэсверы. Міністр Штраўс цешыцца. Выявіў ён свой настрой ужо ў час парламентарных спрэчак.

Перад тым, як скажам аб гэтым шырэй, звернемся да правай рукі пана Штраўса — прэсшэфа міністэрства, палкоўніка Шмюкле, які некалькі дзён перад дэбатамі змясціў у адной з заходненямецкіх газет вялікі артыкул. Пан палкоўнік адкінуў магчымасць абмежавання вайны ў Еўропе да канвенцыянальных дзеянняў (аб магчымасці міру, зразумела, і не заікнуўся) і абвінаваціў тых, якія выказваюцца за гэтай канцэпцыяй, у падрыхтоўцы капітуляцыі або самазабойства.

Міністр Штраўс меў праложаны шлях. У бундэстагу ён заявіў амаль даслоўна, што словы палкоўніка Шмюкле з'яўляюцца голасам усяго заходненямецкага народа. Больш, Штраўс упершыню з поўнай шчырасцю прызнаўся, што, згодна з паўнамоцтвамі бонскага ўрада, да канца 1962 г. ён «выступіць за развязку справы ўтварэння атлантычных атамных сіл у сэнсе станоўчым або адмоўным. У іншым выпадку — гаварыў Штраўс — можа быць запозна... і створыцца зусім новае становішча».

Цікава, якое гэта новае становішча прадказвае міністр Штраўс якраз у момант, калі ў Жэневе адбываюцца абрады Камітэта па раззбраенні? Пан Штраўс відаць хоча шантажаваць саюзнікаў ГФР. — Калі не дасце нам да канца года атамнай зброі, — разважае не толькі Штраўс, — то будзем вымушаны ўзяцца самі за яе стварэнне. Вось, здаецца, лагічны вывад, якім сёння кіруюцца правадыры Бон. Аб гэтым гавораць таксама іх адмоўныя адносіны да польскага плана і іншых мірных прапаноў.

«Таксама план Рапацкага, — заявіў у час гэтай самай дэбаты Штраўс, — немагчыма прыняць. Бо асновай еўрапейскай абароны з'яўляецца ўтрыманне ў Еўропе тактычнай атамнай зброі». Справа ясная. Тут ужо не ўбіраецца ваеннай праграмы ў прыгожыя словы аб імкненні да міру. Амерыканцы і бундэсвера павінны мець атамныя базы, а да гэтага найлепш падыходзіць заходняя Германія.

Напэўна не ўсе ў ГФР думаюць так, як міністр Штраўс і яго генералы. Аднак у парламенце не знайшло гэта амаль ніякага адлюстравання. Сацыялдэмакраты толькі фармальна стаяць у апазіцыі. Толькі ўсмешку літасці могуць выклікаць вывады аднаго з правадыроў сацыялдэмакратаў Эрлера, які аспрэчваў мэтазгоднасць вытворчасці аднаго тыпу самалётаў і танкаў, а таксама крытыкаваў прынцыпы прыёму рэкрутаў. Можна было меркаваць, што ён, сацыялдэмакрат Эрлер, узбраенне ГФР правёў бы лепш, чым Штраўс.

Такая гэта была матывіроўка крытыкі ўзбраенняў ГФР, пасля якой сацыялдэмакраты галасавалі супроць. Гісторыя іх нічога не навучыла.

Дык трэба сказаць, што ў заходненямецкім парламенце няма сёння ніякай сілы, якая магла б выявіць пагубнасць палітыкі атамнага ўзбраення і супрацьставіць яму мірную праграму. У гэтым становішчы толькі рашучасць дзяржаў і народаў, якія помняць трагічныя вынікі нямецкага ўзбраення, можа аказацца сілай, якая патрапіць сарваць ваенныя планы Бон. Кожны павінен з гэтага здаць сабе справу.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

2) ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАЕ ЖЫЦЦЁ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ МЕНШАСЦЕЙ У ПОЛЬШЧЫ

Нацыянальныя меншасці, якія пражываюць на тэрыторыі нашай краіны, маюць таксама сур'ёзныя культурныя дасягненні. Магчымыя яны былі дзякуючы выдатнай дапамозе дзяржавы.

У Польшчы існуе і дзейнічае сярод груп нацыянальных меншасцей агулам 128 музычных гурткоў песні і танца, у тым 70 хораў, 83 драматычныя гурткі, 118 клубаў і святліц, 39 бібліятэк. Міністэрства культуры і мастацтва арганізуе штогод агляды рэгіянальныя і фестывальныя для гурткоў нацыянальнай меншасці. Дзяржава ўтрымоўвае рэгіянальныя музеі, у якіх большую колькасць экспанатаў займае народнае мастацтва. У 1960 годзе сур'ёзнай культурнай падзеяй было арганізаванне ў Кракаве Міністэрствам культуры і мастацтва пры дапамозе нацыянальных таварыстваў Выстаўкі народнага мастацтва, пражываючых у Польшчы беларусаў, літоўцаў, рускіх, славакаў, украінцаў і яўрэяў.

На тэрыторыі краіны знаходзіцца зарэгістраваных і дзейнічаючых 7 нацыянальных таварыстваў, а вось яны: Украінскае грамадска - культурнае таварыства (UTSK), з рэгіянальным аддзелам лэмкоўскай культуры, з сядзібаю ў Варшаве і тэрыторыяй дзейнасці ва ўсёй краіне; Беларускае грамадска - культурнае таварыства (BTSK) з сядзібаю ў Беластоку і тэрыторыяй дзейнасці ва ўсёй краіне; Чэшскае грамадска - культурнае таварыства з сядзібаю ў Кракаве і дзейнасцю ва ўсёй краіне; Грамадска - культурнае таварыства яўрэяў у Польшчы (TSKŻ) з сядзібаю ў Варшаве і дзейнасцю ва ўсёй краіне; Літоўскае грамадска-культурнае таварыства (LTSK) з сядзібаю ў Сэйнах (Беластоцкае ваяводства) і дзейнасцю ва ўсёй краіне; Нямецкае грамадска-культурнае таварыства (NTSK) з сядзібаю ў Валбжыху і тэрыторыяй дзейнасці ў Врацлаўскім ваяводстве. Сярод рускай меншасці ў Польшчы працуе арганізаванае ў Лодзі Культурнае таварыства «Звенья». Існуе таксама некалькі вольных груп т. зв. паселеных цыган.

Таварыствы гэтыя выказваюцца сур'ёзнымі арганізацыйнымі і культурнымі дасягненнямі. І так, напрыклад, Галоўнае праўленне УГКТ мае 5 ваяводскіх аддзелаў, 30 павятовых, 206 гурткоў, 32 клубы і святліцы, 61 мастацкі гурток, 9 уласных бібліятэк. УГКТ мае каля 6 000 членаў. Галоўнае праўленне БГКТ мае 7 тэрытарыяльных аддзелаў, 135 гурткоў, 6 клубаў і святліц, 75 мастацкіх гурткоў, 6 уласных бібліятэк і каля 4 000 членаў. Руская нацыянальная меншасць мае 15 гурткоў, 6 клубаў і святліц, 8 мастацкіх гурткоў, 6 уласных бібліятэк.

Чэхі і славакі маюць 31 гурток, 5 клубаў і святліц, 8 мастацкіх гурткоў, 2 уласныя бібліятэкі і каля 700 членаў. Галоўнае праўленне ГКТ яўрэяў мае 27 аддзелаў, 21 клуб і святліцу, 15 мастацкіх гурткоў, 7 уласных бібліятэк і каля 5 000 членаў.

Галоўнае праўленне Нямецкага ГКТ мае 9 гурткоў, 2 клубы і мастацкі гурток, 2 уласныя бібліятэкі і 740 членаў.

Галоўнае праўленне літоўскага ГКТ мае 5 клубаў і святліц, 8 мастацкіх гурткоў, 2 уласныя бібліятэкі.

Акрамя ўласных бібліятэк паасобных таварыстваў, публічныя бібліятэкі маюць кнігі на мовах паасобных груп нацыянальных меншасцей у залежнасці ад рэгіёну.

Паасобныя нацыянальныя меншасці, сарганізаваныя ў грамадска - культурных таварыствах, арганізуюць свае з'езды аддзелаў і ў маштабе ўсёй краіны (агульнакраёвыя), на якіх выбіраюць праўленні. У мінулым годзе адбыўся II з'езд УГКТ у Варшаве, таксама II з'езд мела НГКТ у Валбжыху. БГКТ мела свой III чарговы з'езд у Беластоку. У снежні 1961 г. мела свой IV з'езд ГКТ яўрэяў.

Паасобныя таварыствы выдаюць свае часопісы, календары, а таксама ўсялякія выдавецтвы. І так. Галоўнае праўленне УГКТ выдае на ўкраінскай мове свой орган штотыднёвік «Нашэ слова», таксама як культурны дадатак «Наша культура» і дзіцячы дадатак «Світанок». У кожным штотыднёвіку выходзіць т. зв. лэмкоўская старонка, пісана лэмкоўскім дыялектам. Беларусы маюць свой штотыднёвік «Ніва», у якім штомесяц выходзіць літаратурная старонка, і дадатак для дзяцей «Зорка». Рускія маюць свой двухтыднёвік «Рускі голас», а чэхі і славакі штомесячнік «Живот». ГКТ яўрэяў мае шэраг выдавецтваў «Ідіш Шрифт», «Ідіш Бух», а таксама часопіс, які зараз святкуе сваё пятнаццацігоддзе «Фолькс Штымэ». Галоўнае праўленне ЛГКТ не мае свайго сталага перыядычнага часопіса, але праз некаторы час выдае аднадзённік «Аўшра». Немцы, да моманту масавых выездаў у сувязі з акцыяй аб'яднання сем'яў, мелі таксама свой штотыднёвік «Арбайтэрштімэ».

Побач перыядычных часопісаў Таварыства выдаюць свае календары, якія змяшчаюць багаты інфармацыйны матэрыял, шмат літаратурных і навуковых пазіцый. Выдаюцца зборнікі паэзіі сучасных паэтаў з асяроддзя нацыянальных меншасцей.

ЯН КЭНДЗЕРСКІ

КАРЫСНЫ ПАДАРУНАК

Апошнім часам значна павялічыўся кнігазбор бібліятэкі Гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку. Кіраўніцтва Педагагічнай бібліятэкі ў Беластоку перадала праўленню аддзела 864 кніжкі на беларускай, польскай і рускай мовах.

Частку кніг з гэтага падарунку праўленне Гарадскога аддзела намерана перадаць у бібліятэкі павятовых аддзелаў БГКТ. Асноўнай колькасцю кніг папоўніць кнігазбор сваёй бібліятэкі. (вб)

НОВЫЯ ЎЛАДЫ ВК ПАРП у Беластоку

Як мы ўжо паведамлялі, 7 і 8 красавіка г.г. у Беластоку адбылася IX ваяводская канферэнцыя ПАРП. У абрадах Канферэнцыі прынялі ўдзел член Палітбюро ЦК ПАРП, старшыня Цэнтральнага савета прафсаюзаў Ігнацы Лёга-Савінскі і член ЦК ПАРП, віцэ-прэм'ер Юльян Такарскі.

Пасля двухдзённых абрадаў Канферэнцыя выбрала новыя партыйныя ўлады: ваяводскі камітэт у ліку 73 членаў і 15 намеснікаў, а таксама Ваяводскую рэвізійную камісію ў складзе 15 асоб. Першае пленарнае пасяджэнне новага Камітэта вёў член Палітбюро ЦК Ігнацы Лёга-Савінскі. Пленум аднадумна выбрала І-шым сакратаром ВК ПАРП Аркадзія Лашэвіча, які ў сваю чаргу вёў далейшыя абрады.

Пленум выбрала 13-асабовае Бюро ВК у складзе: Аркадзь Лашэвіч, Аляксандр Младзяноўскі, Пётр Любінецкі, Станіслаў Кудла, Яўгеній Цюрусь, Юзэф Зюлкоўскі, Казімір Мадэлеўскі, Юзэф Родзік, Сяргей Рубчэўскі, Станіслаў Юхніцкі, Казімір Новак, Ежы Зентара, Юзэф Трусевіч.

Пленум выбрала Сакратарыят ВК у складзе: Аркадзь Лашэвіч, Аляксандр Младзяноўскі, Пётр Любінецкі, Станіслаў Кудла, Яўгеній Цюрусь.

Старшынёй Ваяводскай Камісіі партыйнага кантролю выбраны Юзэф Зюлкоўскі, а яго намеснікам — Мікалай Кірылюк.

БАРОН фон ГОЛЬДРЫНГ

ПАДЗЕІ Ў ПАДГОРНЫМ

Вестка, што ў сяло Падгорнае прыбыў невялічкі нямецкі атрад на чале з афіцэрам, была атрымана ў штабе партызанскага атрада якраз тады, калі з Вялікай зямлі радыё перадало чарговае заданне: як мага перашкаджаць гітлераўцам перакідваць свежыя сілы на змену знішчаным у час апошняга наступлення, а дзеля гэтага разведаць планы нямецкага камандвання, за ўсялякую цану здабыць «языка».

17

Вырашана было акружыць атрад і што б ні было ўзяць у палон афіцэра жывым.

Не спадзяючыся небяспекі, Генрых адчуваў сябе зусім спакойна.

Ён прагаладаўся і ахвотна прыняў запрашэнне начальніка мясцовай паліцыі Бараноўскага паабедаць у яго. Потым Генрых загадаў даць сігнал трывогі. За тры хвіліны атрад паліцыі вёскі Падгорнае быў выстраены.

— У спіску стаіць дваццаць тры прозвішчы, а ў страі бачу толькі дваццаць аднаго, — заўважыў Гольдрынг, які разам з Бараноўскім і начальнікам раённай паліцыі вахмайстрам Вольфам абходзіў шарэнгу выстраеных паліцаяў.

— Я — дваццаць другі, — а чарговы на званіцы, — вытлумачыў Бараноўскі. Гольдрынг глянуў на званіцу і сапраўды ўбачыў там паліцая.

— Вас часта партызаны наведваюць? — спытаў Гольдрынг.

— Ды пакуль што Бог мілаваў.

І якраз у той час са званіцы пачуўся выстрал вартаўніка.

Калі Гольдрынг, у суправаджэнні Вольфа, убег на званіцу, усё, што рабілася навокал, можна было бачыць і без бінокля: вёску акружалі партызаны. Відавочна вартаўнік заглядзеўся на выстраеных паліцаяў і не прыкмеціў раней праціўніка. Свабодным

18

ад партызан было толькі балота. Гольдрынг збег са званіцы і загадаў камандзіру атрада аўтаматчыкаў Вурцэру:

— Бярыце пад сваё камандванне атрад паліцыі і разам з аўтаматчыкамі прабірайцеся да Гурнавіна. У гэтым напрамку сілы ворага, здаецца меншы.

— А вы, гер лейтэнант?

— Пра мяне не турбуйцеся, рабіце, што загадваю... А вы — за мною! — загадаў ён Вольфу. — Не, спачатку збегайце на кватэру Бараноўскага і прынясіце мой плашч. Ды хутка!

Пакуль Вольф бегаў за плашчом, Гольдрынг ускочыў да канцылярыі паліцыі. Ён хутка схапіў папку са спіскамі паліцаяў, якую Вольф быў палажыў на стале, і засунуў яе ў шуфляду стала. Убег задыханы Вольф.

— Гер лейтэнант, хутчэй! Чуеце? Ужо страляюць!

— Хай страляюць. Мы з вамі ў бой не ўступім. Нам неабходна трэба даставіць у штаб сабраны матэрыял! Выйсце толькі адно — праз балота.

Схіляючыся, Генрых пабег у напрамку балота. Вольф ледзь паспяваў за ім. Але барон, як выявілася, быў не толькі добрым бегуном, а і добрым баявым сябрам! Бачучы, што Вольф адстае, ён спыніўся і пачакаў, пакуль той яго не дагнаў. Вольф з удзячнасцю глянуў на лейтэнанта.

Страляніна з боку вёскі тым часам усё павялічвалася.

19

З НАГОДЫ ГАДАВІНЫ

Утульная і прыгожая зала кавярні прафесіянальных саюзаў у Беластоку. Навокал маленькіх столікаў сядзяць людзі старэйшыя і малодшыя. Адны гавораць паміж сабою на беларускай мове, другія на польскай, а тыя, якім удалося сесці разам пры адным століку з савецкімі салдатамі, намагаюцца гаварыць па-руску. Усюды прыемныя ўсмешкі, сардэчнасць, цёплая атмасфера.

Многа задавальнення выклікала ва ўсіх прысутных выступленне мастацкага калектыву Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства, якім кіруе Галена Куляшэвіч. Гэта было першае публічнае выступленне хору з новым рэпертуарам. І трэба сказаць, што яно выпала вельмі добра.

Вялікім поспехам карысталіся: «Згадуй-згадуля» аб Савецкай Арміі, а таксама сольныя выступленні Ані Алексы, Валі Сянкевіч і Аляксандра Каліноўскага.

Танцы праходзілі таксама вельмі прыемна і цікава.

Прыемная была гэта сустрэча. Здаволены былі ўсе прысутныя і асабліва арганізатары, а менавіта гарадскі аддзел БГКТ і рада тэкстыльнага прадпрыемства ў Фастах. У гэтай урачыстасці прысвечанай 44 гадавіне Савецкай Арміі ўзялі ўдзел: старшыня ГП БГКТ Лідзія Бялецкая і старшыня Прэзідыума гарадской рады нарадовай у Беластоку Ежы Крахмальскі.

Пры чорнай каве прыемна гутарыцца.

Спявае Аня Алекса.

Да позняга вечара працягваліся танцы

АЖЫЎЛЕННЕ Ў ЗУБАВЕ

У Зубаве другі год існуе сельскагаспадарчы гурток. Ён налічвае зараз 18 членаў. У гэтым ліку да гуртка належаць амаль усе члены партарганізацыі ў вёсцы. Члены гуртка, апрача прымання дзейснага удзелу ў такіх мерапрыемствах як: дбанне аб селекцыйнасці насення шляхам абмену, барацьбы з пустазеллем, апошнім часам сур'езна падумалі аб механізацыі сельскагаспадарчых прац. Яны набылі трактар з камплектам неабходных прыладаў да яго.

Культурнае жыццё? Яно таксама мае ў Зубаве добры пачатак. Партыйная арганізацыя, якую ўзначальвае тут Мікола Дмітрук, вырашыла ажыццявіць працу гуртка БГКТ. Арганізавана гурток мастацкай самадзейнасці, якому ў працы дапамагаюць настаўнікі мясцовай школы — Лідзія Грыгарук і Данута Гайдук. У канцы лютага гурток БГКТ наладзіў вечарыну, прысвечаную XX гадавіне Польскай рабочай партыі, на праграму якой, апрача даклада, склаліся вершы, песні і танцы. На 1-Майскую вечарыну зуброўскія самадзейнікі рыхтуюць м. інш. пастаноўку п'есы «Прымакі».

М. К.

— Хутчэй, хутчэй, Вольф! Адзіны наш ратунак — гэта хуткасць! — падганяў вахмайстра лейтэнант.

Але вось і балота.

— Цяпер толькі па маіх слядах! Ні кроку ўбок! — загадаў Гольдрынг, смела запускаючыся ў густы чарот. Прайшоўшы крокаў сто, лейтэнант азірнуўся. Вольф хістаўся бы п'яны.

— Цяпер можна некалькі хвілін і адпачыць, — сказаў Гольдрынг, спыніўшыся сярод балота.

— Праб'юцца нашы, як думаеце, гер лейтэнант? — спытаў Вольф.

— Баюся за іх. Сілы надта няроўныя! Да рэчы, вахмайстар, а дзе спіскі паліцаяў? Дзе папка, якую вы насілі?

Вахмайстар збялеў.

— Я... я палажыў яе на стол у паліцыі.

— Забылі? Ці вы разумееце, што нарабілі? А калі трапяць спіскі ў рукі партызан!

Здалёк пачуліся адчайныя крыкі.

— Паскудна! Пачаўся рукапашны бой. Пайшлі, вахмайстар! — кінуў Гольдрынг і шпарка пачаў далей пранікаць у балота.

Ці ж можна вымераць сілы чалавека, калі ён ратуе сябе ад смяротнай небяспекі? Не думаў ніколі Вольф, што ён усю ноч будзе бадзяцца часам па горла ў вадзе, не маючы сіл выцягнуць ног з балота, не спыняючыся, бо хісткі грунт калыхаўся пад вагою цела, і хапіла толькі крыху аступіцца, як

20

дрыгва пачынала прагна засмоктваць ногі. Гольдрынг таксама ледзь рухаўся. Нарэшце, ён спыніўся зусім.

— Вось тут мы і будзем чакаць, пакуль не пачуем грукату машын. Мы метраў сто ад дарогі. Учора вечарам я меў вярнуцца згодна з загадам оберста. Я не прыбыў і раніцай. Вось у штабе і арганізуюць пошукі.

Гэтая дапамога прышла раней, чым спадзяваліся. Калі ноччу Бертгольд даведаўся, што Гольдрынг не вярнуўся, ён падняў на ногі ўвесь штаб. Толькі пачало світаць, як вялікі атрад мотапяхоты выехаў у напрамку Падгорната.

* * *

Генрых спаў цэлы дзень і ноч. А калі раніцай наступнага дня ён расплюшчыў вочы, першым, каго ён убачыў, быў Бертгольд.

— Ляжы! Ляжы, адпачывай! Мне вахмайстар расказаў аб усім, што здарылася. Але хутка мы забудзем, што гэта такое партызаны, і пакінем гэту праклятую краіну, — шэптам, як вялікую тайну, сказаў на развітанне Бертгольд.

— Чаму?

— Наш корпус, здаецца, пераводзяць у Францыю.

(Працяг за тыдзень)

21

СІРАТА СЯМІ НЯНЕК 2)

ЛАСТАЎКІ СА ЗВЯЗАНЫМІ КРЫЛАМІ

Як свет светам, людзі, а асабліва моладзь, ахвотна аддаваліся супольнай забаве. Найстарэйшымі, бадай што, праявамі гэтых схільнасцей з'яўляюцца (арганізаваныя па сённяшні дзень) супольнае кудзелепрадзенне, карагоды і харавое спяванне. Выплывае гэта з натуральных патрэб чалавечага жыцця, якое без адпаведнай духовай пацехі было б няпоўнае.

Арганізаванай формай гэтых схільнасцей з'яўляецца праца ў гуртках мастацкай самадзейнасці.

У ваяводстве, у якім існуе толькі адзін прафесіянальны тэатр і адзін сімфанічны аркестр, гэтыя гурткі адыгрываюць надта ж важную ролю ў заспакаенні культурных запатрабаванняў вясковых асяроддзяў.

Калі толькі значэння прыдаецца гурткам мастацкай самадзейнасці, варта разглядзець, у якіх умовах яны працуюць.

Для прыкладу: гурток з вёскі Літвінавічы ў Сямяціцкім павеце. Вёска гэтая знаходзіцца далёка ад найбліжэйшых гарадскіх цэнтраў. Аб такіх вёсках кажуць, што яны дошкамі забіты. Няма там нават школы, няма тады і настаўнікаў — гэтай патэнцыяльнай крыніцы самадзейніцкага мастацкага руху. Аднак і тут знайшліся маладыя энтузіясты (якімі кіруе сябра Кастусь Мішчук) і без ніякай дапамогі звонку заснавалі гурток і вывучылі цікавую праграму. Складаецца яна з п'есы «Дзесяць гектараў», некалькі вершаў і песень. Толькі ў бягучым сезоне паспелі яны пабываць ужо са сваёй праграмай у сямі мясцовасцях. Сітуацыя, у якой знаходзіцца гэты гурток, так тыповая, што на яго прыкладзе, як у фокусе лінзы, адлюстроўваюцца найважнейшыя пытанні сялянскага мастацкага самадзейнага руху. Больш неспрыяльных аб'ектыўных умоў ужо быць не можа. Аднак, калі ёсць жаданне ды заўзятасць, калі да працы ўзяцца з запалам, зрабіць можна многа. Гэтае менавіта ёсць у самадзейнікаў з Літвінавіч. Пажадаць бы толькі, каб гэтай цягі да жывога мастацкага слова хапіла ім на доўгія гады, бо самым слабым бокам вясковага самадзейнага мастацкага руху лічыць трэба нетрываласць паасобных гурткоў. Гурткі завязваюцца і пасля сезону ці двух зноў распадаюцца, заміраючы натуральнай смерцю.

Уздым моладзі назіраецца амаль усюды. Толькі гэты ўздым падобны да лёту ластаўкі са звязанымі крыламі.

Чаму?

Найбольш зараз папулярнымі ў мастацкіх гуртках з'яўляюцца драматычныя формы. Амаль кожны гурток у сваёй мастацкай праграме мае нейкую п'есу. Члены гэтых гурткоў пераўтвараюцца на сцэне ў дзеючых асобы, хочуць, каб такімі бачылі іх гледачы, а тым часам многа з іх увогуле ніколі не пабывала ў сапраўдным тэатры. Выходзяць тады такія рэчы, што вясковы «артыст» адчувае сябе на сцэне, як манекен у магазінавай вітрыне. Можна на яго толькі глядзець, але ніякіх у ім пачуццяў. Зразумела, абвінавачваць у тым самым членаў гурткоў было б несправядліва і крыўдна. Таксама нельга мець прэтэнзіі да настаўнікаў, якія пераважна кіруюць гэтымі гурткамі. Асноўную крыніцу віны шукаць трэба за вёскай — ва ўстановах адказных за культурна-мастацкі рух «пад стрэхамі». Як да гэтай пары, не змаглі яны стварыць матэрыяльнай і інструктарскай базы для развіцця гэтага руху. Вясковым артыстам і кіраўнікам гурткоў няма дзе параіцца, як практычна (пры існуючых у іх умовах) распрацаваць п'есу ці іншы сцэнічны твор. Парадня для дзеячоў самадзейнага мастацкага руху знаходзіцца толькі ў Беластоку. Няма яе ані ў Бельску, Гайнаўцы, Сямяцічах, ані ў Саколцы, не ўспамінаючы ўжо аб Дуброве. Няма тады і інструктараў — людзей азнаёмленых з тайнамі сцэнічнай працы, — якія прынамсі два-тры

(Працяг на стар. 5)

З АНДРЫЯНАК

Гаворыць грамадскі аграном — АЛЬБІН ЗАВАДА.

У нашай ГРН добра прайшла акцыя абмену зярна да рэпрадукцыі. Абмен мы выканалі ў 95%. Каб спраўней акцыя праходзіла, у нас быў вызначаны дзень, у які гаспадары супольна, усе разам, паехалі ў Боцькі у ГС па насенне.

А з міжсуседскім абменам? У 70% таксама ўжо выкананы (да 12.III). Думаем выканаць у 80%.

Можам пахваліцца, што і справа вапнавання ў нашай ГРН знайшла належнае разуменне ў гаспадароў. План ГРН на вапну прадугледжаў 70 тон, а мы вымушаны былі запатрабаваць 140 тон.

З кантрактацыяй прамысловых культур у нас бывае так, што паасобныя вёскі спецыялізуюцца ў вырошчванні якой - небудзь культуры: **Андрыянкі** вырошчваюць цукровыя буракі, **Петркова - Траяны** — лён. У гэтым годзе гэтая вёска засее 20 гектараў часенага ільну.

З кукурузай горш ідзе справа. У нас добрыя лугі, і людзі не адчуваюць асаблівых недахопаў у пашы. Пастараліся мы аднак, каб некаторыя гаспадары ўсё ж такі пасеялі кукурузу. Трох такіх гаспадароў ёсць, якія яе засеюць на 0,40 гектарах. Для іх увосень мы збудуем бясплатна сіласы і правядзем паказовае сіласаванне зялёнай масы.

Сувязі і супрацоўніцтва агранома з ГРН у нас як найлепшае. Наша ГРН жыва цікавіцца заданнямі грамадскага агранома і памагае. Зрэшты, усе нашы дасягненні мажлівыя былі толькі дзякуючы цеснаму супрацоўніцтву з Прэз. ГРН і яе разумнаму падыходу да ролі грамадскага агранома.

вл.

НА БЕЛЬШЧЫНЕ ВУЧАЦЦА

Партыйная вучоба ў Бельскім павеце штогод здабывае большую колькасць зацікаўленых. Сёлета на тэрыторыі Бельскага павета партыйная вучоба адбываецца на 94 курсах. 61 партыйных курсаў размешчаны ў вёсках Бельшчыны. У партыйнай вучобе ўдзельнічае 1192 члены і 117 кандыдатаў партыі. Партыйная вучоба ўсё больш цікавіць і беспартыйных. Сёлета ў Бельскім павеце на партыйных курсах вучыцца 565 беспартыйных актывістаў. Несумненна, што ў бліжэйшы час большасць з іх стануць кандыдатамі ў члены партыі, павялічваючы яе рады.

(вб)

РАДЗІЛЬНЫ ДОМ У МІЛЕЙЧЫЦАХ

Радзільны дом у Мілейчыцах існуе ўжо 5 год. Кіраўніком з'яўляецца Генавефа Бандарчук, якая 28 год працуе ў акушэрстве.

Радзільны дом атрымаў агульнае прызнанне сярод людзей.

Персачал з радзільнага дома вядзе прывіўкі, арганізуе даклады аб гігіене цяжарный, як апекавацца малым дзіцём, аб выхаванні дзяцей, аб свядомым мацярынстве.

У сувязі з юбілеем працаўнікам радзільнага дома: Генавефе Бандарчук, Пелагеі Срока, Генавефе Стшэліньскай, Мар'і Трахімяк, Э. Тымашэвіч і Станіславе Шутко жадаем далейшых поспехаў.

Акушэрка Пелагея Срока слухае пульс парадзіхі Валянціны Карнэлюк з вёскі Мядзвежыкі. Усё ў парадку. Маці чуецца добра.

Маці абед смачны. Генавефа Стшэлінская разносіць абед.

А дачка важыць 3200 гр., добра збудаваная і цярпліва дазваляе важыцца. Такіх малютак акушэркі прымалі па 28 у месяц, а зараз дзякуючы прапагандзе свядомага мацярынства колькасць зменшылася да 10—13.

ЗАНЯДБАНАЯ

Стаіць яна, занядбаная, забытая людзьмі ў Дашах, Гайнаўскага павета.

Некалі была яна патрэбная тут. І апекуноў сваіх мела. Да яе нават члены супрацьпажарнай каманды заляцаліся і гурток ЗМВ, так сказаць, смаліў халяўкі. Вядома, тады яна была яшчэ шыкарная. Мела і добрыя крэслы і радыё. Але па іх застаўся толькі ўспамін. Крэслы параскрадалі, радыё таксама недзе падзелася, і яна нічым ужо не можа заманіць да сябе наведвальнікаў.

Хіба калі моладзь патанцаваць захоча, дык заходзіць да яе. Але і гэта вельмі рэдка.

У Дашах нямала моладзі. Пры адпаведнай дапамозе настаўнікаў мясцовай школы і гуртка ЗМВ у гэтай занядбанай святліцы можна было б разгарнуць культурную працу.

(вб)

7 НАЙВАЖНЕЙШЫХ

(Працяг са стар. 1)

У грамадскіх дарожных чынах у нашым ваяводстве прымае ўдзел толькі палова насельніцтва. Каб уключылася і другая палова, можна б смела гаварыць аб 1000 км дарог на Беласточчыне на 1000-годдзе Дзяржавы.

Бо актыўнае адзначэнне ахвярнай працай 1000 год існавання нашай дзяржавы — гэта актуальна найважнейшае заданне усіх грамадзян аб'яднаных у Фронце Адзінства Народа.

Чаго гэтае заданне ад нас патрабуе? **Бадай самай пякучай зараз справай з'яўляецца рэалізацыя лозунга «1000 школ на Тысячагоддзе Польскай Дзяржавы». У рэалізацыі гэтага лозунга наша ваяводства знаходзіцца на апошнім месцы ў краіне і з'яўляецца адзіным ваяводствам, якое не выканала плана за 1961 год.** Між іншым з гэтай мэтай у мінулым годзе пачалі арганізавацца вясковыя камітэты Фронта Адзінства Народа.

ШТО ТАКОЕ ВЯСКОВЫЯ КАМІТЭТЫ І НАВОШТА ЯНЫ?

Вясковыя камітэты сарганізавана ўжо ў 3280 вёсках Беласточчыны. У апошніх вёсках у тракце арганізавання.

Мо' для яснасці адказ на чыста фармальнае пытанне: ці патрэбны вясковыя камітэты ФАН?

Зразумела, што патрэбны. Вельмі! **І перад усім таму, што «яны будуць адзіным арганізаваным грамадскім цэнтрам на вёсцы. Што будуць аб'ядноўваць і спалучаць раздробленую дагэтуль грамадскую ініцыятыву паасобных арганізацый і людзей, што будуць мабілізаваць людзей да дзейнасці на карысць сваёй вёскі».** Для прыкладу адзін факт, які выплыў ужо ў дыскусіі на пасяджэнні: дагэтуль для грамадскіх дарожных чынаў пакліканы на вёсках спецыяльныя грамадскія камітэты. З хвілінай арганізавання вясковага камітэта Фронта Адзінства Народа такі камітэт ужо не патрэбны, бо, між іншым, заданнем вясковых камітэтаў ёсць арганізаванне насельніцтва да грамадскіх дарожных чынаў. У выпадку, напрыклад, будовы святліцы ці крамы, ці рамізы, ці школы — працамі гэтымі кіруе таксама вясковы камітэт Фронта Адзінства Народа.

У вясковыя камітэты ФАН выбіраюцца людзі найбольш заслужаныя ў сваёй вёсцы, найактыўнейшыя, людзі, якія, вядома, што нешта для вёскі зробяць, якія маюць паслухмянасць у аднавяскоўцаў, якіх людзі паважаюць.

Гэты факт і з'яўляецца найважнейшым і найцаннейшым у самым факце існавання вясковых камітэтаў ФАН. Ініцыятыва поўнасцю аддаецца ў рукі людзей.

А ЖАНЧЫН ЗАМАЛА

У вясковых камітэтах працуюць людзі розных перакананняў. Для цікавасці: на 20.800 асоб, якіх ужо выбрана ў вясковыя камітэты ёсць: 4800 — члены партыі, 2550 — члены ЗСЛь і 12.450 — беспартыйныя. **Жанчын у гэтай лічбе толькі 1700 асоб. Замала! Безумоўна замала! І не таму мала жанчын трапіла ў члены вясковых камітэтаў ФАН, што няма сярод жанчын адпаведных на гэтыя становішчы, а таму, што іменна на вёсках асабліва несправядліва падыходзіцца да ролі жанчыны ў грамадстве, недаацэньваецца яе.** А шкада! Бо жанчына заўсёды і ўсюды даказвае што патрапіць працаваць не горш ад мужчыны і асабліва ўмее павесці грамадскую дзейнасць.

У дыскусіі на пасяджэнні падкрэслена гэта і сказана, што там, дзе магчыма трэба змяніць сітуацыю — трэба да вясковых камітэтаў шырока допусціць жанчын. Гэта ж датычыць і грамадскіх камітэтаў ФАН, да якіх належыць толькі 220 жанчын у нашым ваяводстве.

А ІНШЫЯ ЗАДАННІ?

Два заданні вясковых камітэтаў мы ўжо падкрэслілі: грамадскія чыны і збор на школы 1000-годдзя, але гэта не адзіныя.

Іншым, важнейшым заданнем гэтых камітэтаў з'яўляецца рэалізацыя грамадскіх планаў развіцця сельскай гаспадаркі. Заданне цяжкае, адказнае і ганаровае. Заданне вялікай важнасці. І тут зноў бачым, што вясковыя камітэты ФАН — гэта сур'ёзны элемент у нашым жыцці. Пры цесным супрацоўніцтве з сельгасгурткамі, аграномамі вясковыя камітэты павінны мабілізаваць людзей да выконвання грамадскіх планаў развіцця сельскай гаспадаркі.

Вялікую ролю вясковым камітэтам ФАН адводзіцца і па пытанні: улада — людзі. Вясковыя камітэты гэта падкрэсліваецца асабліва моцна, павінны быць арганізатарамі частых спатканняў радных з жыхарамі вёскі. Дагэтуль мала было такіх спатканняў Трэба спадзявацца, што вясковыя камітэты ФАН вырашаць гэтую справу лепш.

ТОЛЬКІ НЕ ТАК!

Па сутнасці, яшчэ цяжка гаварыць аб дасягненнях вясковых камітэтаў ФАН. Гэта маладыя творы, часта ў стадыі арганізацыі. Тым не менш будзе карысна ўзняць справу, якая ў дзейнасці гэтых камітэтаў не павінна мець месца. Прыклад: вясковы камітэт ФАН у Валілах амбітны, хоча працаваць. Ужо адбылося два пасяджэнні. І на гэтых пасяджэннях абмяркоўвалася справа падатковых ільгот. **Не! Гэта няправільна!** Гэта не ўваходзіць у кампетэнцыю вясковых грамадскіх камітэтаў ФАН. Свае заданні трэба бачыць выразна. Паўтараем у скарачэнні важнейшыя:

1. Папулярызацыя і мабілізацыя да складчын на грамадскі фонд будовы школ Тысячагоддзя.

2. Грамадскія дарожныя чыны — забрукоўванне вуліц.

3. Азеляненне няўгоддзяў.

4. Дзейнасць над узніманнем культурнасці жыхароў вёскі.

6. Актыўная дапамога ў рэалізацыі грамадскіх планаў развіцця сельскай гаспадаркі.

7. Арганізаванне сустрэч выбаршчыкаў з раднымі.

НА ПАРОЗЕ 1000

Набліжаемся да 1000 гадавіны існавання нашай дзяржавы. Трэба сказаць, што гэтая гадавіна з'яўляецца моцным штуршком для ўсіх людзей у Польшчы, штуршком да як найлепшага яе святкавання. А вядома, што перад кожным святам трэба зрабіць асабліва многа работы. Яна патрэбна і для 1000 гадавіны. З поўнымі рукамі хочам сустрэць яе. У гэтым павінны памагчы вясковыя і грамадскія камітэты ФАН, кіруючы сваю дзейнасць на выкананне тых заданняў, аб якіх гаварылася вышэй.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ШТО ЧУВАЦЬ У НАРВЕ?

У Нарве (Гайнаўскі павет) 22 сакавіка адбыўся сход моладзі. Гаварылася пра справу пашырэння культурна - асветнай дзейнасці, для якой тут сапраўды вялікія магчымасці. Дзякуючы ініцыятыўнасці мясцовага бібліятэкара Юзка Немцуновіча сарганізавана лектарскі пункт, які штотыдзень наведваюць з дакладамі лекары, юрысты, аграномы. Зацікаўленне сярод людзей вялікае. У густоўна дэкараванай чытальні можна пачытаць ілюстраваныя часопісы і газеты на польскай, беларускай і рускай мовах, можна пазычыць кніжку.

Побач кіно знаходзіцца святліца — адрамантаваная, папрыгажэўшая. Светліцовая Жэня Дрэўноўская пакладае шмат сілы і часу ў вядзенні мастацкага гуртка, які складаецца з драматычнай, танцавальнай і дэкламатарскай секцый. Вечарамі збіраецца моладзь, каб пагуляць у пінг-понг, шашкі, шахматы, даміно, паслухаць музыкі.

Усе гэтыя справы добра вядомы нарваўскай моладзі. Таму ў час гэтага памятнага сходу звернута асаблівую ўвагу на новыя формы далейшай актывізацыі культурна - асветнага жыцця ў мястэчку. Вырашана сарганізаваць гурток Беларускага таварыства, у які адразу ўступіла 15 асоб. Старшынёю выбралі Кастуся Смактуновіча, сакратаром — Юзіка Немцуновіча і скарбнікам — Жэню Ясюк. Запланавана арганізаваць пры дапамозе Гайнаўскага аддзела БГКТ артыстычныя і фатаграфічныя выстаўкі, літаратурныя сустрэчы, інструментальны гурток. Падкрэслена патрэбнасць пашырэння падпіскі «Нівы». Потым нехта падказаў, што можна таксама праводзіць праз мясцовы радыёвузел гутаркі на беларускай мове на розныя тэмы, і пэўна Аддзел БГКТ у Гайнаўцы павінен час ад часу даслаць светліцовай адпаведны тэкст.

— Гэта ж таксама асветная праца...

У сучасны момант усе секцыі мастацкага гуртка рыхтуюць беларускую праграму ў сувязі з Турнірам аматарскіх гурткоў на кубак «Нівы».

(ся)

СТАНЦЫЯ ДОБРЫХ УРАДЖАЯЎ

(Працяг са стар. 1)

пшаніцы, 268 тон ячменю і 749 тон аўса. Калі б не праверка станцыі, гэтае збожжа, як адборнае было б продана сялянам на пасеў. Які быў бы ўраджай з такога насення, лепш не гаварыць.

Праверка ў Станцыі ацэны насення даволі строгая. Правяраецца чысціню, сілу прарастання, вільготнасць, колькасць горкіх зерняў у лубіне, пашкоджанне зерняў хваробамі ці іншымі шкоднікамі. У яравым адборным збожжы не можа быць, напрыклад, у адным кілаграме больш чым 6 зерняў іншага гатунку, а ў азімым больш чым 8 зерняў. Асаблівую ўвагу звяртаецца на вільготнасць насення. Яна ў адборным насенні не можа перавышаць 17%. У іншым выпадку зерне сапрэе і зусім абніжыцца сіла яго прарастання — яно не паўсходзіць.

Як вядома, найбольшым дастаўцам насення ў паасобныя ГС з'яўляюцца ПГР. На жаль, не ўсе ПГР сумленна выв'язваюцца са свайго абавязку. Напрыклад, ПГР у Юхноўцы развёў па ГС-ах Беластоцкага і Бельскага паветаў неачышчаную пшаніцу. Спатрэбілася інтэрвенцыя Ваяводскай станцыі кантролі пасяўнога матэрыялу, і толькі тады ПГР выключыў з продажу гэтае неадпаведнае збожжа. Некаторыя ПГР усё яшчэ не маюць адпаведных умоў да перахоўвання адборнага насення. З прычыны гэтага ў продаж пускаецца насенне звыш нормы вільготнае. Шмат такога насення продана і сёлета. Не было ўжо часу, каб яго выключыць з продажу.

Але нягледзячы на гэтыя недахопы, на Беласточчыне ўсё большая плошча палёў абсяваецца адборным насеннем, павялічваюцца ўраджаі. У гэтым немалая заслуга Станцыі ацэны насення. Станцыя праводзіць праверкі не толькі для ПГР, але і для індывідуальных сялян. Кошт такой праверкі для збожжа (5 аналіз) 38 злотых, для траў (3 аналізы) таксама 38 злотых. Аплата недарагая, але затое колькі ж карысці. Пасля праверкі гаспадар ведае, якім насеннем сее, а гэта значыць ведае, якога можа спадзявацца ўраджаю. Адрас станцыі: Białystok, Stacja oceny nasion. ul. Ogrodowa 10.

Лабарантка Ядвіга Абухоўская спраўджае сілу прарастання кукурузы.
Фота Т. Чачкоўскі

РАІМ!

На складзе Галоўнага праўлення БГКТ у Беластоку ёсць п'есы «За шчасце і волю», «Хто прышоў уночы», «Толькі так» і «Суседка», якія ў свой час былі надрукаваны, як бясплатныя дадаткі «Нівы». Рэкамендуем іх мастацкім гурткам. Высылаюцца бясплатна. Пісаць па адрасу: Białystok, ul. Warszawska 11, ZG BTSK.

ПАЗЫЧАЮЦЦА „БЕЛАРУСКІЯ ЧАСТУШКІ"

Па просьбе мастацкіх гурткоў Галоўнае праўленне БГКТ высылае зборнік «Беларускія частушкі», на перыяд 2 месяцаў. Зварот на пісьмовае запатрабаванне ГП БГКТ.

(ся)

ГЭТАК УСЮДЫ МОЖНА

У вёсцы Зубры (Беластоцкі павет) няма памяшкання для крамы. Яна ўжо некалькі разоў змяняла сваё месца «пабыўкі», што жыхароў вёскі неаднойчы на даўжэйшы час пазбаўляе магчымасці набыўкі тавараў першай патрэбнасці на месцы. Каб пакончыць з гэтым, яны на нядаўна адбытым сходзе пастанавілі пакрыць 30% кошту пабудовы крамнага будынка са свайго ўкладу. ГС у Гарадку адабрыла прапанову і вырашыла будаваць у Зубрах краму.

(мк)

НЕЗАБЫЎНЫ ДЗЕНЬ

(Працяг са стар. 1)

Настаўнік Уладзімір Зарэцкі абвяшчае выступленне новаарганізаванага гуртка. Сабраныя паціхлі і вочы накіравалі ў напрамку сцэны. «Прывітальнае слова» В. Шведа дэкламуе Вера Лукашэвіч. У зале весела, рэхам разыходзіцца цёплае брава. Наступны пункт — п'еса «Дзесяць гектараў». Выконваюць: Леаніда Лукашэвіч, Яўгенія Гегель, Мікола Талуць, Мікола Сямёнчык, Анатоль Гапунік, Іван Клебус, Лідзія Смолей, Анатоль Касперскі. Першая дзея праходзіць у хуткім тэмпе — самадзейнікі моцнавата хвалююцца. Але наступныя — ужо лепш; артысты вядуць сябе на сцэне спакойна... А на зале ціха, як «макам пасеяў». Ніхто не «адрывае» вачэй ад сваіх артыстаў. Усе ўважна сочаць. Інтрыгі бацькоў і дзяцей на фоне нажывы багацця першымі яшчэ маюць у нас часам месца. Тэма заўсёды цікавая, тым больш на сцэне. А крытыка бімброўшчыкаў таксама, на жаль, не затраціла ў нас яшчэ поўнасцю актуальнасці, не перайшла «ў гісторыю». І таму менавіта тэматыка п'есы блізкая вясковаму насельніцтву.

Жыхары Зуброў маюць добрага артыста ў асобе Дзмітра Раманчука, вучня Электрычнага тэхнікума ў Беластоку. «Толькі раз», «Малягенія», «Чорны шаль», «Вераш не вераш» — вось любімыя песні Дзімы, якія ён выконвае пад гітару. І тым разам пасля кожнай песні здавалася, што людзі паб'юць сабе далоні ад браў і ахрыпнуць ад крычання «біс»!

Весела ўспрынялі сатырычны верш «Святочныя ўспаміны», які ў свой час друкавала «Ніва», у рэцытацыі Колі Талуця, скетч «Жывая канапа» — у выкананні: Леаніды Лукашэвіч, Яўгеніі Гегель, Аляксея Брэўчыка і Міколы Талуця с. Язэпа. М. Талуць і М. Сямёнчык арганізавалі таксама займальную «згадуй-згадулю».

Прыемна было слухаць і глядзець паасобныя нумары рэпертуару зуброўскага мастацкага самадзейнага гуртка. Куды горш было падрыхтаваць усё ўспамянутым людзям. Амаль усе яны рабочыя, працаўнікі і вучні прадпрыемстваў і школ горада Беластока. Свой рэпертуар пачалі падрыхтоўваць у пачатку лютага бяг. года. Але паставілі перад сабой ганаровае заданне — выйсці да свайго народа з родным словам, ажывіць вёску ў галіне хаця часткі культуры. Бо, вядома, культура мае ж сваё шырэйшае паняцце! Свайму мерапрыемству маладыя зрабілі добры пачатак.

МІХАСЬ КУРАШ

(Працяг са стар. 3)

ЛАСТАЎКІ СА ЗВЯЗАНЫМІ КРЫЛАМІ

разы пабывалі б на рэпетыцыях у паасобных гуртках, якія дапамаглі б падабраць адпаведны сцэнічны матэрыял і распланаваць ролі паміж самадзейнікаў. З Беластока таксама на вёску ніхто не даедзе, бо ў ваяводскай парадні пастаянна працуе толькі тры асобы: адна з іх з'яўляецца кіраўніком гэтай парадні, другая займаецца тэатральным інструктажам, а трэцяя — вядзе асветную працу. Было б смешна патрабаваць ад гэтых людзей, каб яны сваёй апекай абнялі гурткі ў вёсках.

Для параўнання падам, што такая ж самая парадня ў Любліне і Кашаліне дыспануе 14 працаўнікамі, у Кельцах — 16.

У нас практычна інструктаж застаецца ў руках павятовых дамоў культуры. Такое вырашэнне справы магло б толькі цешыць, але... Вось гэтае «але»! На практыцы павятовыя дамы культуры амаль нічога не робяць для вясковых гурткоў і для развіцця розных форм мастацкага руху ў вёсках. Разгледзьма па чарзе: у Гайнаўцы і ў Дуброве ўвогуле няма ПДК, у Сямяцічах Павятовы дом культуры ніколі не праяўляў ніякай актыўнасці, у Бельску таксама няма чым пахваліцца, у Саколцы афіцыйна існуе пры ПДК кансультацыйны пункт для кіраўнікоў святліц. Працуе там інструктар для мастацкіх спраў, Тэрэса Дабжынская, але кіраўнікоў святліц і гурткоў бачыла яна толькі тады, калі тыя наведвалі яе ў сядзібе сакольскага ПДК.

Знаходзім тады яшчэ адно пута, якое звязвае ластаўкам крылы [illegible]

Для вясковых гурткоў мастацкай самадзейнасці не менш балючай справай з'яўляецца недахоп касцюмаў і элементаў сцэнічнага абсталявання. Зрабіць гэта ўласным промыслам — не пад сілу вясковым гуртkоўцам. Найлепшым бадай што выхадам было б арганізаванне сеткі (напрыклад, пры ПДК ці інспектаратах асветы або нават у некаторых ГРН-ах) магазінаў вопраткі і асноўных, тыповых элементаў сцэнічнага абсталявання. З гэтых магазінаў гурткі маглі б за невялікай аплатай пазычаць тыя рэчы, якія ім патрэбны.

Пры гэтай нагодзе варта звярнуць вочы на два завадскія дамы культуры ў Гайнаўцы. Стаяць яны грамадныя, а павет не мае ніякай інструктарскай і матэрыяльнай базы для мастацкага вясковага руху. Слухаючы кіраўнікоў гэтых культурна - асветных пляцовак, чалавек уздыхае і думае: дзе ж падзеліся прыгожыя лозунгі аб штодзённых рабоча - сялянскіх сувязях, аб узаемнай дапамозе? Багатыя абодва завадскія дамы культуры, маюць уласных працаўнікоў — інструктараў. А чаму ім не ўзяць шэфства над дзвюма - трыма вёскамі? (Для дакладнасці трэба дабавіць, што ўжо хтосьці, калісьці аб тым падумаў, але за рамкі думак і прыгожых планаў справа не выйшла). А вельмі шкада. Падняць такую працу ў вясковым асяроддзі для гэтых пляцовак не было б цяжка, а гурткам яна аказалася б жыццядайнай крыніцай.

Такое вырашэнне гэтай справы развязала б яшчэ адзін вузел у крылаў нашых ластавак.

У час агляду гурткоў мастацкай самадзейнасці ў Мілейчыцах давялося мне быць сведкам наступнай гутаркі: даведаўшыся аб прызнанні ім ІІ-ой узнагароды вартасцю ў 500 зл., двух членаў гуртка (прабачце, гэтым разам не падам адкуль) каментуюць гэтую справу: «— Ну добра і тое. Цяпер атрымалі 500 зл., дома на білетах зарабілі таксама 500...» — гаворыць адзін, а другі яго спыняе: «— Якіх 500? То ж амаль усе прапілі! Шкада, што зараз вось гэтай узнагароды на рукі не даюць!»

Гэты дыялаг, думаю, сам па сабе хопіць за цэлы каментарый. У гуртках апрача вывучэння п'ес ці вершаў або песень не вядзецца ніякай агульнавыхаваўчай працы, а ўласны даход гурткоў разыходзіцца без ніякага кантролю... Але гэта ўжо наступная тэма.

ВІКТАР РУДЧЫК

Будоўлі можна перасоўваць

Уявіце сабе такую справу. Учора ў адным знаёмым для нас месцы стаяў агромны шматпавярховы будынак, а сёння ён знаходзіцца зусім у іншым месцы. Цяжка паверыць, праўда? Аднак гэта магчыма і гэта робіцца ў многіх краінах.

Першы раз у гісторыі была перасунута будоўля ў іншае месца ў 1455 годзе, гэта значыць амаль што пяцьсот год таму назад. У той час вядомы італьянскі архітэктар Арыстоцель Фёрафанці, якога называлі Арыстоцелем з Балоніі, перасунуў на адлегласць 10,5 метраў высокую званіцу касцёла святога Марка ў Балоніі, без якога - небудзь пашкоджання гэтай будоўлі.

Пасля гэтага піянерскага подзвігу ў галіне тэхнікі перасоўвання будынкаў праз чатырыста год ніхто не рабіў. Толькі пад канец XIX стагоддзя пачалі апрацоўваць і ўводзіць у жыццё метады гэтай вялікай і цікавай галіны будаўлянай тэхнікі, якая дазваляе цяпер на перасоўванне нават шматпавярховых будынкаў рознай канструкцыі, цяжар якіх даходзіць да некалькіх тысяч тон. Перасоўванне адбываецца разам з жыхарамі будынка, якія не перарываюць нармальнага жыцця. Больш таго. Зараз перасоўваюцца будынкі на розныя адлегласці (нават на кіламетры) і з магчымасцю змены напрамку перасоўвання. Ёсць магчымасць перасоўваць нават цэлыя раёны гарадоў, якія складаюцца з дзесяткаў будынкаў і пры гэтым рэкі не становяць спецыяльнай перашкоды. Дамы перасоўваюцца праз рэкі па спецыяльных мастах. Перасоўванне будынкаў робіцца ў многіх краінах. Найбольшыя маштабы гэтыя працы прымаюць у Савецкім Саюзе (пры перабудоўванні Масквы), у Злучаных Штатах Амерыкі і ў Францыі. Як адбываецца перасоўванне?

Будынак адрэзваецца ад фундаменту, падкладаючы пад яго спецыяльную канструкцыю. Пасля заканчэння падрыхтовачных прац будынак «садзіцца» на гэтую канструкцыю, якая падобная на рыштаванне і складаецца з шэрагу стальных альбо жалезабетонных бэлек, змешчаных у сценах будынка. Калі будынак ужо не звязаны са сваім фундаментам, за яго зачэпліваюцца стальныя ліны і па рэйках перасоўваецца яго пры дапамозе сталёвых валоў, гідраўлічных і электрычных абсталяванняў (левараў) на пабудаваны новы фундамент.

Тэхніка перасоўвання будынкаў і ў нашай краіне пачынае рабіць свае першыя крокі.

У Варшаве пры Алеі Свярчэўскага (на трасе В—З) будзе перасунуты касцёл на больш як 20 метраў. Неабходнасць перасоўвання гэтай старой будоўлі, якая стаіць у тым месцы амаль што трыста год, прычыніцца да пашырэння Алеі Свярчэўскага. Праект уступных прац звязаных з перасоўваннем касцёла ўжо зацверджаны. Касцёл, якога кубатура амаль пятнаццаць тысяч кубічных метраў, а цяжар блізка шасці тысяч тон, паедзе на новае месца па рэйках уложаных на бетоннай пліце.

Двойчы народжаны

Нядаўна ў Навасібірскім інстытуце эксперыментальнай біялогіі і медыцыны аддзела Акадэміі навук СССР рыхтавалі да складанай аперацыі на сэрца маленькага пацыента — чатырохгадовага Сашу Фоміна. У рэнтгенакабінеце, калі ішлі ўжо апошнія даследванні, у хлопчыка моцна апаў ціск крыві і... сэрца перастала біцца. Наступіла клінічная смерць. Аднак жыццё Сашы Фоміна ўратаваў малады хірург Ігар Андрэевіч Мядзведзеў. Ён адразу зрабіў яму разрэз груднoй клеткі і пачаў масаваць ужо ахаладзеўшае сэрца. Яно падпарадкавалася патрабаванню гэтых разумных рук і памаленьку ажыло.

Хлопчыка перанеслі на аперацыённую, і хірургі прыступілі да складанай аперацыі. Хутка і ўпэўнена працаваў Ігар Андрэевіч Мядзведзеў.

А праз чатыры дні І. А. Мядзведзеў пасадзіў Сашу на ложак і расказаў яму вясёлую байку.

На здымку: Саша Фомін і хірург І. А. Мядзведзеў.

КРАІНА СЛЁЗ

Лепшыя землі ў Паўднёва - афрыканскім саюзе належаць белым плантатарам. Каранныя жыхары — тры чвэрткі насельніцтва краіны — зáгнаны ў рэзерваты. Усяго толькі 10 прац. агульнай плошчы Паўднёва - афрыканскага саюза адведзена пад гэтыя рэзерваты. Транскей на ўсходзе Капскай правінцыі — адзін з многіх. Бедная глеба Транскея не можа пракарміць сотні тысяч яго жыхароў, тым больш, што большасць сем'яў не мае зямлі. Усе мужчыны вымушаны хадзіць на заробкі ў залатыя выкапні. Кантракт падпісваецца там ад 6 да 18 месяцаў. Увесь гэты час афрыканцы знаходзяцца альбо ў шахце, альбо ў «камнаундзе» — лагеры, абнесенным калючым дротам. Лагер ахраняюць паліцэйскія. Некалькі год такой работы разбурваюць здароўе чалавека. Аднак афрыканец мусіць падпісваць кантракт зноў і зноў, інакш яго родныя памруць з голаду.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ШТО, КАЛІ, ЯК?

Жыхар горада думае аб вясне і леце, таму што гэта водпуск, сонца, пляж. Па гэтай прычыне ў галоўным слухае паведамленняў прагнозу пагоды. А для гаспадара справа тут больш складаная і важнейшая. У гэты час на полі ўсходзяць расліны — родзяцца ўраджаі.

Надвор'е аднак любіць круціць носам. Сельскагаспадарчы каляндар падводзіць. Зрэшты і так кніжныя тэрміны неактуальны для Беластоцкага ваяводства. У нас сеюць амаль заўсёды на 2 тыдні пазней. **У гэтым годзе — як паказвае надвор'е — сеянне будзе яшчэ пазнейшае. І таму абавязак, каб правесці яго хутка, дакладна, згодна з патрабаваннямі агратэхнікі.**

Што сеяць?

Пшаніцу, авёс, мятлькавыя, кукурузу... Зразумела, не ўсё адразу. Напрыклад, пшаніца і авёс не баяцца малых замаразкаў, каб пусціць парасткі, патрабуюць многа вільгаці. Зноў кукурузу можна сеяць, калі тэмпература глебы раўняецца найменш 10°C (май).

Калі сеяць?

Адказ адзін: як найхутчэй, калі пазволяць на гэта атмасферныя ўмовы. У даследчым цэнтры ў Шэпятове, які працуе для сялян паўднёвых паветаў, пасеяна яравую пшаніцу ў некалькіх тэрмінах. **Аказалася, што найлепшы час для пшаніцы — гэта палова красавіка (16.IV — ураджай 23,5 цэнтнера з га, а 26.IV. — ураджай 16,2 цэнтнера з га). Лепшыя гаспадарствы ў паветах: Бельскі, Гайнаўскі, Сакельскі збіраюць добрыя ўраджаі іменна, між іншым, таму, што рана сеюць.**

Як сеяць?

Толькі сеўнікам. Дае гэта ашчаднасць у насенні, лепшыя ўмовы для ўсходу і росту, лягчэй збіраць. Колькасць насення патрэбнага на гектар вагаецца ў граніцах 140—220 кг. Чым насенне больш вартаснае, чым большая яго сіла ўсходу, чысціня і адпаведная вільготнасць, тым менш насення высяваецца на данай плошчы.

Агратэхніка збожжавых даволі добра вядомая нашым сялянам. Таму хочам звярнуць увагу на ўсё больш папулярныя расліны — матылькоьыя і струкавыя, асабліва гарох. Ён добра пераносіць вясновыя замаразкі, але не любіць вялікіх скокаў тэмпературы. У Сібірскім інстытуце вырасцілі гатункі, якія даспяваюць **за 70** дзён.

Пад гарох трэба араць глыбока і моцна ўгнойваць. (0,5 — 1,5 цэнтн. 40% паташавай солі, 1—2 цэнтн. суперфасфату, супертамасыны або тамасыны). Гарох пускае парасткі ў тэмпературы 1—2°C, шырыня радоў — 35—70 см, высяваць да 220 кг на га. (залежна ад гатунку).

Высокія ўраджаі добрай кішонкі дае лубін. Раней панавала перакананне, што ён не любіць замаразкаў. Навейшыя доследы паказалі, што лубін можна сеяць рана.

Інж. Мар'ян Сухажэбрскі

МОДА

ВЯСЕННІ ПЛАШЧ

Кулінарыя

Тушоная пячонка

На адну порцыю бярэцца: 150 г. пячонкі, сталовая лыжка тлушчу, пшанічнай мукі, 2 лыжкі смятаны, соль, перац.

Пячонку (цялячую або свіную) наразаюць прадаўгаватымі кавалачкамі, пасыпаюць соллю, перцам, абкачваюць у муцэ і абсмажваюць у каструлі на разагрэтым тлушчы. Затым заліваюць гарачай вадой або булёнам, дадаюць пахучыя карэнні і тушаць прыблізна 15—20 мінут. Дадаюць смятану, выкладаюць у глыбокае блюда.

Падаюць з бульбяным пюрэ і салатай са свежай гародніны.

Гума замяняе сталь

Гумавыя кольцы замест стальных пружын у вагонах цягнікоў у дзесяць разоў павышаюць тэрмін службы буфероў, памяншаюць іх вагу на 10—12 кг.

Гума замест высакаякасных гатункаў скуры пакрывае валкі прадзільных машын. З гумы робяць шарыкападшыпнікі для грэбных вінтоў параходаў. Усё гэта распрацавана ў інстытуце гумавай прамысловасці ў Варшаве.

Атамы супроць мурашак

Адзін з відаў мурашак у Канадзе прычыняе жыхарам агромную шкоду. Гэтыя авадні падточваюць драўляныя будоўлі таксама інтэнсіўна, як тэрміты ў гарачых краінах.

Зліквідаваць мурашкі вельмі цяжка, таму што амаль немагчыма знайсці гняздо, у якім знаходзіцца іх «каралева». Канадскія этнамолагі распрацавалі арыгінальную сістэму пошукаў гнёзд. Лічынкі аваднёў, якімі кормяцца мурашкі, акунаюць у раствор радыёактыўнага ёду і астаўляюць у лясах. Мурашкі ўцягваюць іх у свае гнёзды, і там вытвараюцца запасы радыёактыўнага матэрыялу, які можна хутка выкрыць.

Ёлкі скараспелкі

У Кітаі ў правінцыі Узянсі вучоныя - лесаводы насаджваюць аднагадовыя ёлкі на аддзельныя дзялянкі плошчаю па 30 гектараў. Тут для маладняка створаны самыя найлепшыя ўмовы. Ужо праз тры гады гэтыя саджанцы па вышыне, велічыне кароны, развіццю карнявой сістэмы і таўшчыне ствалоў перавышаюць сямігадовыя ёлкі, якія выраслі ў лясах. Новы метад хуткага вырошчвання значна эканоміць сродкі.

Трыбуна чытачоў

БУДОВА СВЯТЛІЦЫ Ў ДУБІНАХ

Будова святліцы ў Дубінах пачалася ў 1958 годзе і працягваецца далей. А калі закончыцца, ніхто не ведае. Фундамент моладзь зрабіла грамадскім чынам, а таксама навазіла камення і жвіру. Потым муляры пачалі мураваць сцены. Было гэта восенню, паявіліся замаразкі, і муляры кінулі працу. Прыйшла вясна, але да працы муляры не прыступілі, таму што ГРН не выплаціла ім грошай за перапрацаваныя папярэднія месяцы. Восенню 1960 г. будова святліцы зноў пачалася. Працавалі тут муляры з Навасад. Але і яны з невядомых прычын пакінулі будаваць. Восенню 1961 года будову пачаў добры спецыяліст з Гайнаўкі — Францішак Бытка, які зрабіў шмат работы. Засталося толькі атынкаваць, уладжыць падлогу і пабудаваць печы. Але грам. Бытка таксама адказаўся ад далейшай працы, таму што не атрымаў усіх грошай за сваю працу.

Моладзь у Дубінах не мае дзе праводзіць вольнага часу. Ходзіць тады ў Навасады, дзе ўжо некалькі год існуе святліца.

Ю. Малеш
Дубіны

ПЕРШЫЯ КРОКІ НАШАГА СЕЛЬГАСГУРТКА

Сельгасгуртком — гэта першая сялянская арганізацыя ў нашай вёсцы Альхоўцы, якая ўтварылася ў 1961 годзе. У гурток запісалася больш чым дванаццаць членаў. Старшынёй выбралі Жору Скепку, сакратаром Івана Скепку, а механікам — Барыса Паўлючука. Першыя крокі пайшлі гурткоўцам не так лёгка. Калі на зборы пастанавілі купіць абмалотачны агрэгат, людзі не хацелі даваць узносаў. Гурткоўцы вымушаны былі хадзіць ад хаты да хаты і пераконваць людзей аб тым, што сельскагаспадарчыя машыны палягчаюць працу. Людзі не маглі сабе ўявіць, як будуць працаваць сельскагаспадарчымі машынамі на вузкіх палосках. Гаварылі яны, што ў іх збожжа мала і яны будуць малаціць яго цапамі. Аднак грошы сабралі і пастанавілі купіць абмалотачны агрэгат у Гайнаўцы. Якая была ўцеха гурткоўцаў, калі першы раз малатарня пачала малаціць альхоўскае жыта. Тыя, якія не хацелі сельскагаспадарчых машын прышлі таксама паглядзець. Неўзабаве малатарня апынулася і ў гумнах тых, якія не хацелі. Цяпер усе людзі ведаюць, якую карысць даюць нам сельскагаспадарчыя машыны. Сельгасгурткоўцы хочуць яшчэ больш распаўсюджваць іх. З такою думкаю яны ізноў збіраюць грошы на пакупку крайзэгі і млына. Хочуць яны яшчэ на вузкія палоскі ўвасці трактар. Незадоўга вышлюць маладога хлопца на курс трактарыстаў.

Янка Здаshowўскі
Альхоўка

АЎТАРСКАЯ СУСТРЭЧА

27 сакавіка 1962 года прыехаў у вёску Галады беларускі паэт Алесь Барскі. Вечарам школьная зала была перапоўнена людзьмі. З дакладам выступіла Марыя Пучко.

Пасля даклада Алесь Барскі расказаў сваю біяграфію, прачытаў паэму «Мікола», а таксама прачытаў некалькі вершаў.

Сцёпа Грыгарук
Галады

МОЛАДЗЬ ХОЧА ПРАЦАВАЦЬ

17 сакавіка ў Новым Ляўкове адбылася сустрэча моладзі, наведвальнікаў мясцовай бібліятэкі з бібліятэкарам Вольгай Харкевіч. Праводзіліся гарачыя спрэчкі на тэму прачытаных кніг, на тэму падбору літаратуры і распаўсюджвання кніжкі сярод жыхароў вёскі.

Нялёгка тут шырэй разгарнуць культурную працу. Галоўная перашкода — гэта недахоп памяшкання на чытальню, якую маглі б наведваць штодзённа старыя і маладыя. Моладзь хоча сарганізаваць артыстычны гурток. Адразу ж знайшліся і першыя ахвотнікі — будучыя самадзейныя артысты. Моладзь прасіла Вольгу дапамагчы ў гэтай справе. Апрача таго сход моладзі абмеркаваў наступныя прапановы: Увасці ў жыццё сталую бібліятэку, якая была б адкрыта некалькі дзён у тыдзень. У пры школьнай святліцы наладзіць чытальню, ігры ў шашкі ці шахматы, ігры ў пінг-понга, і купіць радыё. Купіць да будучай чытальні столікі і крэслы. Перанесці бібліятэку ў памяшканне, дзе цяпер знаходзіцца крама.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Каб больш такіх

Вёска Ляхі (Гайнаўскі павет) налічвае 37 гаспадарол. У вёсцы ёсць 4-класная школа, якой кіраўніком з'яўляецца Янка Харкевіч. Школа змяшчаецца ў аднаго гаспадара. Варта сказаць, што Я. Харкевіч мае вялікія цяжкасці, сам адзін вучыць 4 класы. Але нягледзячы на гэтыя цяжкасці сарганізаваў у лістападзе 1961 г. для вясковай моладзі вечаровыя курсы з праграмай 7 класаў. Дзякуючы добраму настаўніку школы, які вучыць моладзь да 8 гадзіны вечара, моладзь атрымае пасведчанні аб заканчэнні 7 класаў. Янка Харкевіч пры дапамозе вясковых гаспадароў абсадзіў дрэўцамі дарогу і вуліцу ў вёсцы, якая прыгожа цяпер выглядае.

Коля Аўласюк
Ляхі

ВЁСКА ЗМЯНІЛА СВАЁ АБЛІЧЧА

Вёска Зубава знаходзіцца 15 км ад Бельска. У ёй пражывае 90 гаспадароў. Гэта пераважна малая і сярэднязямельныя сяляне. Да вайны ў вёсцы акрамя 4-класнай школы нічога не было.

Пасля вызвалення жыццё вёскі змянілася: ёсць 7-класная школа, крам, школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. У вёску прыязджае кіно. Ёсць гурток ЗМВ, сельскагаспадарчы гурток, які мае камбайн, трактар. Большасць гаспадароў мае гумавікі, касілкі, жняяркі. У 90% загаспадаравалі супольныя лугі, якія зараз даюць 80 цэнтнераў сена з га.

Шмат моладзі з нашай вёскі вучыцца і ў сярэдніх школах, і ў вышэйшых установах. Многія працуюць у дзяржаўных установах, неадносныя займаючы высокія пасады.

Міхась Паўлючук
Зубава

ПАЖАР У ЛАСІНЦЫ

У вёсцы Ласінка (Гайнаўскага павета) здарыўся выпадак. Згарэў дом Мікалая Хадакоўскага, у якім была грамадская крама. Пажар пачаўся ноччу, у дзве гадзіны. Ласінская пажарная каманда брала ўдзел пры патушэнні агню, а таксама Гайнаўская каманда, за што жыхары вёскі вельмі дзякуюць.

Дом згарэў поўнасцю. На другі дзень прыехалі прадстаўнікі ПЗУ з Гайнаўкі і ГЭС з Нарвы, дзе ацанілі страты пажару. Аказалася, што агульныя страты вынеслі 120 тысяч зл. У краме 80 тысяч, а ў Хадакоўскага 40 тыс. Прычына пажару невядомая.

Васіль Аксенцюк
Ласінка

ЯК ВУЧЫЦЦА МОЛАДЗЬ У ДУБІЧАХ ЦАРКОЎНЫХ

Пры пачатковай школе ў Дубічах Царкоўных (Гайнаўскі павет) існуе вячэрняя школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Яна арганізавалася па ініцыятыве грам. Георгія Койла — кіраўніка мясцовай школы. У школу запісалася 20 вучняў. Пачаткова былі цяжкасці з выхаваннем хлопцаў, якія хуліганілі і не слухалі настаўнікаў. Каб адцягнуць моладзь ад хуліганства, частавата арганізавана ў школе вечарынкі. Цяпер моладзь лепшая. Сельскагаспадарчыя навукі выкладае інструктар з Гайнаўкі Аляксей Семянюк.

Пры школе ў лютым быў адкрыты курс крою і шыцця, які дзяўчата паспяхова закончылі. У маі месяцы запланавана зрабіць матацыклетны курс, на які ёсць многа ахвотных. Тэарэтычная навука ў школе закончыцца 28 красавіка б.г., потым пачнецца практыка. Што вучні ў гэтай галіне навукі будуць рабіць? Інструктар Аляксей Семянюк ужо нават адкрыў гэту таямніцу для вучняў.

І вось першым пачынаннем будзе падзел слухачоў на групы, якія будуць праводзіць доследы з угнаеннем і вырошчваннем аляістых раслін. Да гэтага будуць заложаны доследныя палеткі, угноеныя усімі трыма хімічнымі элементамі (азотам, фосфарам і паташам). На іншых палетках вучні будуць праводзіць доследы з угнаеннем двума хімічнымі элементамі (азотам і фосфарам) і таксама адным (паташам). Першы клас закончыць навуку пад канец кастрычніка. Ім дадуць атэстаты. Потым будзе арганізаваны ІІ клас.

У школе навучаецца не толькі моладзь з Дубіч - Царкоўных, але з іншых вёсак, як Тафілаўцы і Рудкі.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

ДА РЭДАКЦЫІ ТЫДНЁВІКА „НІВА"

У сувязі з апублікаваннем інфармацыі «Дзерняковская гасцінасць» у 12-тым нумары «Нівы» гэтага года, у якой сцвярджалася, што я прымаў удзел у авантуры, прагну катэгарычна запярэчыць пададзенаму факту, як нязгоднаму з рэчаіснасцю. У змешчанай інфармацыі я быў прадстаўлены як асоба, якая пагражала бойкай, да чаго абсалютна не пачуваюся.

Галабурда Аляксандр

Праграма ад 16—23.IV.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Dzień powszedni" (NRD), 17—19. „Dziewiąty krąg" (jugosłowiański), 20—23.

Кляшчэлі
„Gwiazdy spotykają się w Moskwie" (radz.), 17—19. „Dziewiąty krąg" (jugosł.), 20—23.

Навасады
„Przeciwko Bogom" (polski), 21—23.

Нараў
„Perła" (meksykański), 18—23.

Нараўка
„Aktorka Księcia Pana" (radziecki), 18—23.

Чаромуха
„Przygody Buratina" (radz.), 17—19. „Kwiecień" (polski), 20—23.

Чыжы
„O moim przyjacielu" (radz.), 18—23.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Sprawa trzynastu" (radz.), 18—23.

Бранск
„Wyższa zasada" (czeski), 17—19. „SOS Titantic" (angl.), 20—23.

Гродзіск
„Mein Kampf" (szwedzki), 21—23.

Орля
„Szukam ojca" (radz.), 18—23.

Райск
„Odwiedziny prezydenta" (polski) 18—23.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Przygody Buratina" (radz.), 17—19. „Kwiecień" (polski), 20—23.

Міхалова
„Tajemnicza puderniczka" (czeski), 17—19. „Porucznik Marynin" (radz.), 20—23.

Супрасль
„Tajemnica starej kopalni" (angl.), 17—19. „Zuzanna i chłopcy" (polski), 20—23.

Чорна Весь
„Wyższa zasada" (czeski), 17—19. „Pojedynek" (radz.), 20—23.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Tajemnicza puderniczka (czeski), 17—19. „Porucznik Marynin" (radz.), 20—23.

Мілейчыцы
„Towarzysze broni" (franc.), 17—19. „Zaduszki" (polski), 20—23.

Нурэц
„Ulica ubogich kochanków" (włoski), 17—19. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski), 20—23.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„W pięknej Indonezji" (radz.), 17—19. „Nafta" (polski), 20—23.

Сухаволя
„Flip i Flap na bezludnej wyspie" (franc.). 17—19. „Świadectwo urodzenia" (polski), 20—23.

Шудзялава
„Drugi człowiek" (polski), 18—23.

Янаў
„Perła" (meksykański), 17—19. „Miłość powraca wiosną" (radziecki), 20—23.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Wrzesień 1939" (polski), 21—23.

Новы Двор
„15.10 do Yumy" (USA), 21—23.

Ружаны Сток
„Korsarze Pacyfiku" cz. II. (radz.), 21—23.

Ніва

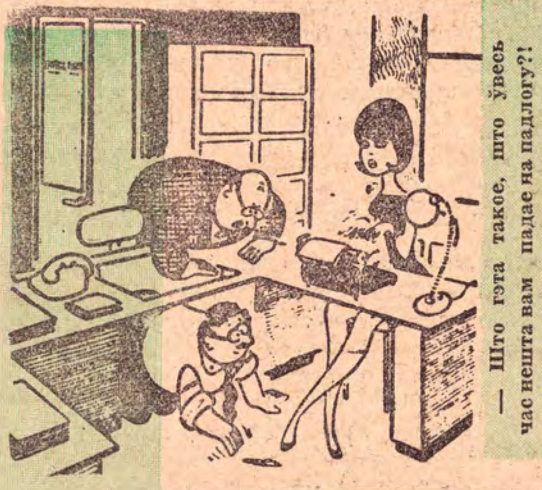
Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 48.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Błtk F-3

Кажуць, што цярплівасці заўсёды мусіць быць канец. Але перасталі ў гэта верыць жыхары вёскі Скрабляні (Беластоцкі павет). Яшчэ ў 1960 годзе яны склалі ў аддзел сельскай гаспадаркі Павятовай рады нарадовай у Беластоку прашэнне, у якім гаварылася аб залясенні каля 300 гектараў пясчаных няўгоддзяў. Але да гэтай пары не атрымалі ніякага адказу.

А адказ тут патрэбны не толькі з фармальнага боку, але з мэтай выкарыстання магчымасцей пабольшання плошчы лесу ў гэтай аколіцы. 300 гектараў! І па суседску з дзяржаўным лесам. Гэтыя няўгоддзі з'яўляюцца сапраўднымі няўгоддзямі, і ўласнікі імі зусім не карыстаюцца. А мо' патрапіць хто іх яшчэ пэратварыць ва ўраджайнае поле? Канкрэтныя прапановы просім далучаць да прашэння земляробаў вёскі Скрабляні.

М. К.

— Што гэта такое, што ўвесь час нешта вам падае на падлогу?!

ГАВОРЫЦЬ ІГНАТКА

Наша Ліда — прыгажуня!
Больш хочаце знаці?
Дык слухайце, раскажу я
Вам аб тым дзіцяці.

Маладосць, як майску кветку,
Жаль бярэ зрываці.
Як на кветку град улетку,
Так для Ліды — маці.

Красу не прадавала
Жаніхам багатым,
Пільнавала, марнавала,
Не пускала з хаты.

Выйдзеш, Ліда, ты за Шуру,
Будзеш жыць багата.
А не выйдзеш — здзяру скуру
Бізун будзе сватам.

Ў Шуры поўна у стадоле,
Поўна у адрынах.
Нават гной вязе ў поле
Ён у габардынах.

Маці марыць, аж спацела,
А дачушчы слаба.
Ліда Шуры не цярпела,
Так, як буела жаба.

Ліда марыла аб Віці
І ўдзянькі і ўночы.
Ён таксама ажаніцеі
З Лідай быў ахвочы.

Папярэдзіў нехта маці
(Розныя ёсць людзі):
— Ліда з Віцем шлюб спраўляці
Заўтра ў заксе будзе.

— Я аб гэтым і не сніла! —
Ускіпела маці.
За дакументы схапіла:
— Не дам запісацца!

Не памагло. Жонкай Віці
Ліда ўжо цяперка.
Але маці крычыць: — Гіцаль!
Й не дае куфэрка.

— Не паслухала, праклята,
Дык не дам пасцелі!
Ліда пражыла ў брата
Цэлы дзве нядзелі.

Усё вяселле выпраўляці
Давялося Віці.
Як дабром для такой маці
Лідзі адплаціці?

Вось дайшлі мы ў гэтай драме
Да першае дзеі.
Нясуць дзецям многа дрэні
Старых дзён ідэі.

Ад бацькоў чэрпаюць дзеці
Добры й злы характар.
Гэтак піша ў газеці
Ваш стары рэдактар.

Іванка Ігнатка

У «ТОТА»

Прышоў Янка ў «Тота-лётак» і пытае:
— Можна выйграць мільён злотых?
— Можна.
— Калі лясаванне?
— У наступны чацвер.
— Э, тады да пабачэння, грошы мне ўжо патрэбны.

Прыслаў **Віктар Харкевіч**

— Маю гонар заспяваць вам песню, якую выконвае калега Ціна Росі.

ЁН ВЕДАЎ

Селянін, везучы чыноўніка, паглядзеў, дзе ён палажыў снеданне і, скарыстаўшы з няўвагі пасажыра, з'еў яго каўбасу. Чыноўнік, заўважыўшы гэта, злосна кажа:
— Ну, брат, гэтага я не люблю.
— Я так і думаў і таму з'еў, — адказаў селянін.

Прыслаў **Віктар Вішнеўскі**

ЗАКАХАНЫ

У бальніцы для нервова хворых вар'ят прызнаецца вар'ятцы:
— Я кахаю цябе па самыя вушы.
— Гэта ж самае гавораць твае два прыяцелі.
— Усё магчыма, але ніводзін з іх не мае такіх доўгіх вушэй, як я.

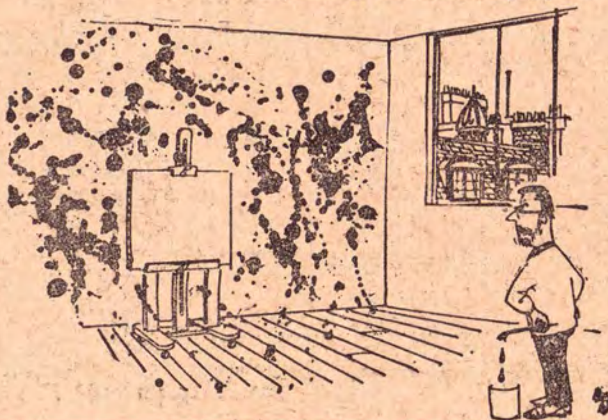
Прыслала **Ніна Ціха**

ФОКУС

— Мама, бачыла ты вярблюда?
— А што гэта такое?
— Гэта такі звер, што восем дзён працуе і нічога не п'е.
— Э... твой бацька яшчэ лепшы фокус умее: восем дзён п'е нічога не робіць.

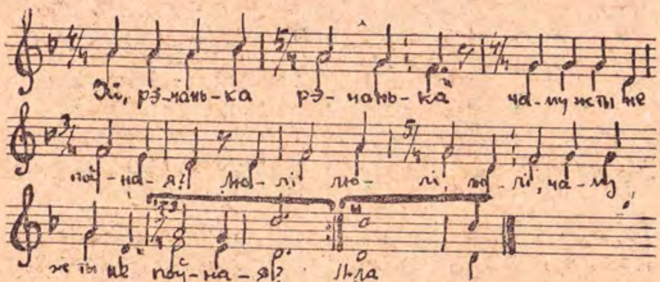
Прыслаў **Аляксей Кудэрскі**

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ ЧЫТАЧОЎ

Па просьбе Мікалая Нікіцюка з вёскі Мокрэ, Бельскага павета, змяшчаем беларускую народную песню

РЭЧАНЬКА

Ой, рэчанька, рэчанька,
Чаму ж ты не поўная?
Люлі, люлі, люлі,
Чаму ж ты не поўная?

Чаму ж ты не поўная,
З беражком не роўная?
Люлі, люлі, люлі,
З беражком не роўная?

А як жа мне поўнай быць,
З беражкамі роўнай плыць?
Люлі, люлі, люлі,
З беражкамі роўнай плыць?

Янка коніка паіў,
Маня воду чэрпала.
Люлі, люлі, люлі,
Маня воду чэрпала.

Ад рэдакцыі: Просім у заяўках, калі не ведаеце дакладна загалоўка песні, падаваць хоць некалькі слоў з яе зместу, або расказаць змест, каб нам было лягчэй яе знайсці.

РАДА

— Што вы робіце, пане доктар, калі маеце катар?
— Як гэта што? Чхаю!

Прыслаў **Раман Бальшакоў**

КУРЬЁЗЫ

Містэр Юнг арганізаваў у Лондане пракатнае бюро, дзе за памяркоўную плату можна атрымаць на вечар галантнага джэнтэльмена ў фраку або смокінгу. Бюро містэра Юнга рэкламуецца пад дэвізам: «Гэтага няма нават у Амерыцы!»

✻

У Брукселі адкрыўся новы раскошны атэль для сабак. У праспекце, разасланым багатым уласнікам сабак, пішацца, што атэль «мае камфорт, які адпавядае высокаму жыццёваму камфорту ўласнікаў сабак. Ёсць асобныя пакоі са спальнымі месцамі для сабак розных парод і памераў. Меню атэля не ўступае меню добрага рэстарана».

ПЕРАД МАЕМ

Янка Янчук, апякун па справах культуры пры грамадскай радзе, прышоўшы ў вясковую святліцу, цярпліва прыглядаўся да рэпетыцыі мастацкага гуртка, потым паклікаў Сашку — рэжысёра і, націліўшы ў яго бясколерныя зрэнкі, сказаў:
— Значыць, рыхтуецеся да свята.
— Рыхтуемся, грам дзянін Янчук, — бадзёра выпаліў рэжысёр, паглынаючы вачыма начальства.
— Так... пахвальна. У асноўным падтрымліваю, толькі вось у скетчы ў вас не асабліва...
— Вясёлая сцэнка, смешная, — падкрэсліў Сашка.
— Сам бачу, што смешная, — згадзіўся апякун і дадаў: — Першамай не для таго, каб зубы скаліць. Сэнсу палітычнага не бачу. Потым гэта песня ў вас...
— «Марш вясёлых рабят», — падказаў Сашка.
— Вось менавіта, вясёлых. Матыў гэтай песні можна аставіць, а словы дайце новыя. Аб грамадскай радзе, аб нашым старшыні, таварышу Ганарчуку, трэба скласці песню. Напрыклад:

Ідзі наперад грамадская рада,
Мы сэрцы ўсе разам з пацісканм рук
Табе даем, наша родная ўлада,
Табе, любімы, таварыш Ганарчук.

Потым дэкламацыі аб Першым Маі ў партызанскім лесе. Старое. Новае жыццё бярыце за рогі. Дэкламуйце вершы аб нашай пошце, дзе людзі сядзяць і трымаюць сувязь з усёй краінай, у будні і святы. Аб нашай пажарнай камандзе ўспамянуць можна. Машына ў іх па колеру падыходзіць да свята. Мастацкая частка павінна быць адпаведнай да афіцыйнай часткі. Першым нумарам ідзе даклад таварыша Ганарчука «Аб міжнароднай сітуацыі». Потым ідзе даклад сакратара грамадскай рады «Аб нашых задачах». Потым мой даклад «Культура — вялікая справа». Пасля дакладу Лігі жанчын «Роля жанчыны на сучасным этапе» наступіць адчытанне прывітальных тэлеграм ад суседніх рад. Вось пасля гэтага будзе ваша мастацкая частка. Потым, калі час пазволіць, патанцуем.

Калі апякун выйшаў, да Сашкі падбегла Зінка — салістка і спытала:
— Працягваем рэпетыцыю?
— Да д'ябла! — сказаў Сашка. — Няўжо ж ты спадзяешся, што людзі дасядзяць да нашага выступлення?

Тут Сашка пазваніў ключамі і крыкнуў:
— Па хатах!

Дадамо да гэтай гісторыі, што перастрахоўшчыкі яшчэ ў нас здараюцца, і людзей, якія гамуюць маладзёжную самадзейнасць, таксама хапае.

А што некаторыя кіраўнікі лічаць першамайскія даклады важнейшымі за арганізацыю народных гулянаў, аб гэтым спрачацца не даводзіцца.

Дзядзька Лявон